

DOI: <https://doi.org/10.37129/2313-7509.2020.13.2.145-151>

УДК 502.061

Л.І. Горшков**О.О. Демиденко****Я.М. Конецький***Державна екологічної академії після дипломної освіти та управління, м. Київ, Україна**Інститут підготовки фахівців Національного органу стандартизації ДП «УкрНДНЦ», м. Київ, Україна**Військова академія (м. Одеса), Україна*

СИСТЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ У ВІЙСЬКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ НАТО

Військова екологія – розділ екології, що вивчає вплив військового виробництва, будівництва, а також випробувань і застосування військової техніки на довкілля. Ця наука охоплює усі види потенційно небезпечного прямого і побічного екологічного впливу військової та військово-політичної діяльності на людину і довкілля. До теперішнього часу в Україні зацікавленим сторонам практично невідомі нормативні документи НАТО, а особливо стандарти. У цій статті розглянуто системний підхід до побудови і функціонування систем екологічного менеджменту у військовій діяльності НАТО згідно стандарту (ДСТУ STANAG 2583:2019). За вимогами цього стандарту мають бути побудовані системи екологічного менеджменту у військових підрозділах Збройних сил України.

Ключові слова: *військова екологія, системи екологічного менеджменту, стандарти, Збройні сили України, НАТО.*

Постановка проблеми

Екологічна безпека – одна з найважливіших складових національної безпеки і тісно пов'язана з військовою, державною, внутрішньою, економічною та інформаційною безпекою. Досягнення екологічної безпеки військ та сил флоту, а у надзвичайних ситуаціях і населення, є головною метою екологічного забезпечення [2-3]. Першочерговість опрацювання стандартів НАТО для прийняття рішення про доцільність застосування їх положень у діяльності Міністерства оборони України та Збройних Сил України, визначена пакетом «Цілей партнерства Україна – НАТО», який схвалено на рівні глав постійних делегацій держав-членів Альянсу 23 травня 2018 р. Відповідно до пакету цілей партнерства, опрацюванню, з метою прийняття рішення щодо доцільності застосування їх положень у діяльності Міністерства оборони України і Збройних Сил України, підлягають більше 200 стандартів НАТО. Значна кількість визначених національних та військових нормативно-правових актів і нормативних документів вже впроваджена. Зокрема на цей час у сфері екології в Україні впроваджено більше 10 стандартів НАТО.

Нещодавно на базі однієї з військових частин було вперше проведено курси підвищення кваліфікації військових екологів з екологічної безпеки та стандартів НАТО. Навчання проведено на виконання пунктів 294-295 заходів, спрямованих на досягнення пріоритетних завдань «Річної національної програми під егідою Комісії Україна – НАТО на 2019 р.», (затвердженої Указом Президента України від 10.04.2019 р. №117/2019).

До навчання залучені спеціалісти різних родів Збройних сил України: сухопутних військ, повітряних сил, військово-морських сил, сил спеціальних операцій, служб радіаційного, хімічного та біологічного (РХБ) захисту десантно-штурмових військ, управління екологічної безпеки та протимінної діяльності Міністерства оборони України, розрахунково-аналітичного центру, військового інституту танкових військ науково-технічного університету «ХП», а також представники апарату міністерства оборони, генерального штабу та ряду інших підрозділів ЗСУ.

Основні розглянуті теми:

- Екологічні проблеми військового сектору та шляхи їх розв'язання в умовах євроатлантичної інтеграції України;
- Розроблення та імплементація стандартів НАТО з управління станом довкілля у військовому секторі.
- Загальна доктрина НАТО з охорони довкілля під час військових заходів НАТО (ДСТУ STANAG 7141:2019).
- Екологічна політика НАТО (МС 469). Навчання військових екологів згідно стандартів НАТО (МС 469, STANAG 7141 – завдання командирів у системі екологічного управління).
- Системи екологічного менеджменту у військовій діяльності НАТО (ДСТУ STANAG 2583:2019).
- Законодавче забезпечення сфери поводження з відходами та управління відходами на рівні підприємства.
- Досвід розроблення економічних та адміністративних стимулів до заохочення впровадження систем екологічного управління у Збройних Силах України, забезпечення екологічно безпечного природокористування в ході оперативної та бойової підготовки під час проведення військових навчань і тренувань.

Самостійна робота, круглий стіл, жваве зацікавлене конструктивне обговорення отримали загальне одностайне схвалення проведеного заходу та побажання подальшого проведення таких спілкувань у майбутньому.

Учасники курсів отримали свідоцтва про підвищення кваліфікації.

Аналіз останніх досягнень і публікацій

Для військових частин значну роль у втіленні екологічної політики відіграватиме система екологічного менеджменту. Якщо системи екологічного менеджменту (СЕМ) створені за вимогами стандарту ISO 14001 на цивільних підприємствах добре зрозумілі, то про особливості СЕМ у військовій галузі в Україні практично нічого не відомо.

Політика НАТО з охорони довкілля зазначає, що охорона довкілля повинна бути інтегрована у всі військові дії НАТО відповідно до оперативних наказів. Метою політики є забезпечити зменшення несприятливих впливів на довкілля. Результативна охорона довкілля також підвищує успіх військової місії, сприяючи захисту сил, підтримуючи первинність операцій, завдання місії та командирів. Вона підтримує репутацію НАТО і захищає НАТО від поточних та майбутніх екологічних правових дій [4-7].

Мінімальні вимоги стандарту з охорони довкілля – це повернення територій, які використовує НАТО у не гіршому екологічному стані, ніж вони були отримані. Для досягнення цього командири повинні знати, як військова діяльність НАТО впливає на довкілля, тобто вони повинні бути обізнані з екологічними аспектами та ризиками своєї діяльності. Відповідальність командирів та планувальників полягає у тому, щоб залучити екологічні міркування у свої процеси планування відповідно до політики НАТО, доктрин, зокрема STANAG 7141 «Екологічна безпека сил у військовій діяльності НАТО» [2].

Системи екологічного менеджменту у військовій діяльності НАТО за ДСТУ STANAG 2583:2019 [1] – системний підхід до управління, який дозволяє командирам НАТО покращувати екологічні показники, досягати встановлених екологічних цілей та контролювати відповідність їм під час військової діяльності НАТО. Це охоплює визначення екологічних аспектів, що стосуються військової місії та зменшення несприятливих екологічних наслідків військової діяльності. Виявлення потенційних впливів на довкілля якомога раніше у процесі планування забезпечує результативний розвиток заходів із пом'якшення наслідків та їх контролю. Вищих командирів НАТО підтримують у сфері охорони довкілля офіцери інших служб в усіх аспектах СЕМ. Вимоги до СЕМ та пов'язані з

цим обов'язки посадових осіб з охорони довкілля у військовій діяльності НАТО подані у ДСТУ STANAG 2583:2019 [1]. Мета цього документу – дати офіцерам розуміння того, як інтегрувати СЕМ у процес планування операцій під час військових дій НАТО.

Мета статті. Обґрунтування впровадження системи екологічного менеджменту у військовій сфері діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження

Процес планування операцій НАТО. Щоб зрозуміти, як СЕМ повинна бути інтегрована у процеси оперативного планування НАТО, офіцер повинен спершу мати чітке розуміння самих процесів оперативного планування. Процес оперативного планування – це логічний процес вирішення військових проблем, який об'єднує всі фактори, щоб забезпечити розроблення можливого напрямку дій та подальшого плану операцій. Процес планування операцій докладно описаний у Директиві про комплексне планування операцій НАТО (COPD) та STANAG 2526 – об'єднаній доктрині альянсу стосовно рівня оперативного планування. Встановлений в контексті НАТО комплексний підхід до процесу планування операцій, окреслює військові процедури і обов'язки, що регулюють підготовку, затвердження, оцінювання, реалізацію та аналіз оперативних планів. Офіцер з охорони довкілля повинен ознайомитися із цими посиланнями і може отримати додаткове навчання з процесу планування операцій НАТО, зокрема стосовно охорони довкілля. Модель СЕМ НАТО визначена за циклом Демінга: планує-дій-перевіряй-покращуй (P-D-C-A). Цей цикл дає систематичну низку кроків для впровадження результативного управління довкіллям та для аналізу отриманих уроків з метою постійного вдосконалення. Завдання офіцера з охорони довкілля різні не лише на кожному етапі оперативного планування НАТО, але й залежно від рівня організації (стратегічної, оперативної, тактичної).

Цикл СЕМ починається з планування. Цей крок охоплює встановлення екологічних цілей і процесів, необхідних для досягнення результатів відповідно до екологічної політики організації. У контексті оперативного планування операцій це передбачає виявлення екологічних аспектів під час розробки оперативного плану, оцінку пов'язаних із цим впливів та ризиків на довкілля, а також розробку заходів і завдань для зменшення ризиків та забезпечення мінімізації несприятливих впливів на довкілля.

Однією з перших дій у процесі планування є виявлення екологічних аспектів конкретної військової діяльності. Саме через аспекти встановлюють впливи на довкілля. Екологічні аспекти також можуть спричинити можливість сприятливого впливу на довкілля. Офіцер з охорони довкілля може сам вести чи координувати дії для забезпечення всебічної ідентифікації екологічних аспектів, а може залучати фахівців із різних видів діяльності.

Командир повинен якомога раніше у процесі планування надати чіткі вказівки стосовно охорони довкілля при військових діях. Офіцер з охорони довкілля має надати поради при розробці намірів командира. Офіцер з охорони довкілля повинен розробити додаток про охорону довкілля до оперативного плану та надати детальну інформацію про те, як керуватимуть СЕМ під час розгортання подій. Він також фіксує прихильність командира до охорони довкілля і сталого розвитку в межах політики СЕМ, викладеної командиром. Саме з цього офіцер з охорони довкілля отримує повноваження щодо впровадження СЕМ.

Офіцер з охорони довкілля повинен знати законодавчі вимоги, пов'язані з конкретною військовою діяльністю. Ці аспекти СЕМ розробляють на основі законодавчих та політичних вимог приймаючої країни та країн, що надають війська, а також положень Угоди про статус сил, військово-технічної чи подібної угоди, укладеної з приймаючою країною перед початком місії. Приймаюча сторона повинні дотримуватися природоохоронних законів і застосовувати в охороні довкілля більш суворі стандарти країн, що надають війська, якщо це не суперечить законам приймаючої сторони та наскільки це можливо. Законодавчі аспекти, включені до багатонаціональної СЕМ і пов'язаний із цим порядок, повинні враховувати не лише екологічні норми приймаючої сторони та країн, що надають війська, але й можливості останніх щодо задоволення цих вимог. СЕМ повинна встановлювати мінімальні правові вимоги, тоді як країни, що надають війська, можуть застосовувати більш високі

стандарти відповідно до своєї національної політики. Застосування природоохоронного законодавства є важливим при розробці СЕМ та має керуватися багатьма регуляторними умовами діяльності. В усіх випадках офіцер з охорони довкілля зобов'язаний звернутися за консультацією до юридичного радника за останньою актуальною версією нормативів. У багатьох випадках юридичні вимоги потребують встановлення на стратегічному рівні.

Після визначення екологічних аспектів та впливів діяльності, слід виконати оцінювання ризиків, щоб полегшити прийняття рішень про визначення пріоритетності загроз і надання ресурсів для управління ризиками. Цей стандарт пропонує відомий метод кількісного оцінювання ризику діяльності. Він ґрунтується на створенні матриці значень ймовірності та тяжкості наслідків несприятливої екологічної події. Чим вище ймовірність і тяжкість екологічної події, тим вище оцінювання ризику події та більша увага, необхідна для його зменшення. Не виключені інші методи оцінювання ризиків, які передбачають присвоєння зважених числових значень імовірності та тяжкості (чи подібних параметрів), щоб визначити ієрархію числових балів, які використовують для ідентифікації загроз і попереднього оцінювання.

Офіцер з охорони довкілля використовує інформацію, отриману при визначенні аспектів і оцінюванні ризиків, як основу для розробки цілей і завдань планованої діяльності. Цілі і завдання визначають за пріоритетами, виходячи з наявності ресурсів та пріоритетів командира. Як і у випадку виявлення екологічних аспектів, офіцер з охорони довкілля може вимагати від різних фахівців розроблення відповідних цілей та завдань. Крім того, важливо співпрацювати з іншими країнами, що надають війська та розробляти (де це можливо) спільні цілі та завдання, зазвичай, у багатонаціональній діяльності.

Процес встановлення цілей і завдань, підтримуваний ключовими показниками діяльності (KPI), є способом поліпшення екологічних показників і постійного вдосконалення. Ця загальна мета може складатися із менших завдань. Завдання – це більш детальна вимога до діяльності, яку слід виконати для досягнення поставленої мети. Наприклад, якщо метою є зменшення споживання води, то завдання – «на скільки» – за встановлені часові проміжки. Екологічні цілі та завдання повинні слідувати SMART-процесу (конкретні, вимірні, досяжні, відповідні, обмежені у часі).

Створений план СЕМ повинен бути реалізований. Як частина фази виконання військової діяльності НАТО, СЕМ зосереджена на організаційному розвитку та управлінні цілями і завданнями, розробленими на етапі планування. Військові сили під керівництвом НАТО також розроблятимуть навчальні та документовані процеси у межах СЕМ. Однією з обов'язкових тем є контроль засобів вимірювання у військових силах під керівництвом НАТО.

Управління і виконання процесів охорони довкілля та їх розвиток тягне за собою цілий спектр обов'язків і завдань, розподілених по ланцюгу командування від офіцерів з охорони довкілля у штабі військових сил під керівництвом НАТО, до командирів країн, що надають війська та до окремих осіб. Тобто має свій контекст. Ці структури мають відповідні операції із планування. Необхідно докласти належних зусиль для забезпечення відповідного навчання та кваліфікації персоналу, що керує СЕМ на кожному рівні. На тактичному рівні СЕМ можуть підтримувати підпорядковані підрозділи із планами екологічного управління відповідними ділянками.

Рада з довкілля (Environmental Management Board – ЕМВ). Рекомендується створити такий орган на тактичному (табірному) рівні для управління, координації та звітування про виконання СЕМ від імені командування НАТО. Ця рада має звітувати перед призначеним командиром НАТО, який, в свою чергу, відповідає перед командувачем НАТО (на тактичному, оперативному чи навіть стратегічному рівні) за результати екологічної діяльності під його командуванням. До складу ради зазвичай входить наступний персонал:

1. Голова. Старший офіцер, як правило, старший військовий інженер.
2. Постійні члени. Старший офіцер з охорони довкілля в організації та представники бойових підрозділів, логістики, планування, інженерних служб, медичної частини та цивільно-військової взаємодії.

3. Спеціальні члени (за потреби). Офіцери та представники з охорони довкілля від країн, що надають війська, служб персоналу, розвідки, фінансів та контрактів, державних установ, юридичні та політичні радники, представники приймаючої країни. Спеціальні члени беруть участь у раді коли потрібна їхня експертиза чи якісь певні дії, але не мають брати участь постійно.

Загалом, завданнями ради є:

- визначення екологічних аспектів та впливів;
- визначення заходів послаблення тяжкості подій та засобів їх вимірювання;
- встановлення стандартів діяльності та ключових показників діяльності (KPI);
- встановлення ключових точок екологічних рішень протягом усієї операції;
- забезпечення виконання поточних вимог СЕМ, включно аудити, коригувальні дії, аналізи та пов'язані з ними звіти;
- звіт про впровадження СЕМ командирів НАТО.

Вимоги до навчання для досягнення цілей СЕМ потребують структурованого підходу, який охоплює індивідуальну, колективну і спеціалізовану підготовку у військових силах під керівництвом НАТО. Цю підготовку треба починати якомога раніше на усіх рівнях, бажано, вже тоді коли створене військово-угруповання розпочинає підготовку перед розгортанням, і буде найбільш результативною, якщо її інтегрувати у цю підготовку.

Результативна СЕМ вимагає здатності фіксувати відповідності у військових силах під керівництвом НАТО та вимірювати результат діяльності за допомогою аудитів та інспекцій. Стосовно військових дій НАТО, документація СЕМ значною мірою ґрунтується на настановах щодо екології. Конкретна звітність та документація повинні знаходитись у СЕМ і є ключовими елементами системи.

Багато заходів контролю можуть бути інтегровані у створену розгорнуту військову інфраструктуру. Заходи контролю повинні бути реалізовані якнайшвидше при створенні табору. Заходи контролю можуть також бути діями, встановленими у стандартних операційних процедурах (СОП), щоб відповідати вказівкам, встановленим СЕМ. (Приклади СОП: поводження з паливом, утилізація небезпечних відходів) Для цього потрібні як мінімум тісні зв'язки із фахівцями приймаючої країни, військової інженерії, логістиками чи підрядниками. Консультуючи персонал при проектуванні табору та розробляючи заходи контролю, офіцер з охорони довкілля повинен враховувати інформацію, що містить STANAG 2582 – кращі практики захисту довкілля та стандарти для військових таборів в операціях НАТО [6].

Після розроблення і впровадження СЕМ треба оцінити її результативність. Організація повинна спостерігати, вимірювати, аналізувати та оцінювати свою екологічну діяльність. Це охоплює визначення того, що потрібно контролювати і вимірювати, коли і як вона здійснює певні дії, а також критерії, за якими оцінюватимуть показники діяльності. Аудит і виконання подальших відповідних коригувальних дій є ключовими компонентами оцінки результативності.

Оцінювання результативності екологічної діяльності – процес, покликаний забезпечити командувача НАТО впевненістю, що військові сили під керівництвом НАТО результативно виконують свої екологічні обов'язки. Цей процес дозволить командирам оцінити як екологічну діяльність своєї організації, так і результативність її СЕМ. Він забезпечить показники діяльності, які дозволять командирам і офіцерам з охорони довкілля визначити сфери вдосконалення і забезпечити, щоб екологічні заходи відповідали вимогам організацій та працювали оптимально.

Існують варіанти оцінювання діяльності, включаючи, але не обмежуючись ними, такі:

- стратегічні оцінки охорони довкілля, які проводять національні (зовнішні) експерти з охорони довкілля чи вищий штаб НАТО;
- тактичні оцінки охорони довкілля проводить офіцер з охорони довкілля;
- одиничне оцінювання охорони довкілля проводять співробітники служби охорони довкілля (самооцінка);

– цільові оцінки охорони довкілля – оцінювання діяльності конкретних районів, вимірних, наприклад, за стандартами охорони довкілля приймаючої країни, такі як забруднення ґрунту чи утилізація відходів.

Ключовим у процесі оцінювання є послідовність. Штаб військових сил НАТО відповідальний за розробку протоколу і переліку питань для сприяння оцінці діяльності з охорони довкілля у загальній місії. Офіцери країн, що надають війська і служб охорони довкілля кожний на своєму рівні відповідають за послідовне застосування протоколу та питань, не змінюючи їх. Зібрані дані передають до штаб-квартири під керівництвом НАТО. Країни, що надають війська зобов'язані оцінювати та перевіряти свою діяльність з охорони довкілля відповідно до узгоджених стандартів НАТО та вживати відповідні заходи.

Основний інструмент оцінки діяльності – аудит. Аудит – це систематичний, незалежний, документований процес отримання доказів аудиту (перевіряють записи, констатацію фактів, іншу відповідну інформацію) та об'єктивного їх оцінювання для визначення ступеня, в якому виконано критерії аудиту (набір політик, процедур, вимог, що використовують як посилання). Іншими словами, це процес підтвердження відповідності підрозділів встановленим вимогам СЕМ та визначення її результативності. Аудит можна проводити внутрішній або через зовнішню організацію, таку як вищий штаб. Аудит є документальним підтвердженням результату діяльності СЕМ. Рекомендовано використовувати методiku викладену в ISO 19011:2018 «Керівництво щодо аудиту систем менеджменту». Екологічний аудит потрібно проводити систематично. Цей процес завершують звітом про аудит, а потім планом коригувальних дій.

Ідентифікація невідповідності вимагає процесу усунення невідповідностей, як вказав командир та застосування заходів контролю. У військовій діяльності НАТО виправлення невідповідностей відслідковує офіцер з охорони довкілля, як основний радник командира з екологічних тем. Розробка плану усунення недоліків, як частини процесу аудиту, забезпечує єдиний підхід в усіх військових силах під керівництвом НАТО.

План коригувальних дій розробляють за результатами аудиту. Мета цього плану – визначити шляхи усунення невідповідностей на основі чітких тверджень про спостережувані проблеми, встановлені під час аудиту. Важливо розробити досяжні заходи та контролювати хід коригувальних дій, які вживає відповідна країна, що надає війська. Про коригувальні дії повідомляють раду з охорони довкілля з подальшим звітуванням за необхідністю через ланцюг командування НАТО. Можлива послідовність плану коригувальних дій:

- в процесі аудиту визначити сфери, що викликають занепокоєння чи можливості вдосконалення;
- розробити методи вирішення проблеми і встановити часові межі виконання;
- визначити, хто буде відповідати за дії, які слід вживати;
- контролювати та повідомляти про хід коригувальних дій.

План коригувальних дій базується на структурі КРІ, яку координують в межах СЕМ. Наприклад, показник КРІ може бути пов'язаний зі збільшенням чи зменшенням відсотка персоналу, який пройшов навчання з охорони довкілля. Інші КРІ в експлуатаційному середовищі можуть стосуватися менеджменту палива, екологічної документації, ведення обліку, зменшення відходів, екологічних інцидентів або енергоефективності.

СЕМ – це «жива» система, і протягом усієї операції вона потребує перегляду в заплановані інтервали часу та оновлення при зміні умов експлуатації або зрілості. Багато що ґрунтується на результатах, отриманих під час оцінювання та аудиту СЕМ. Ключовий принцип полягає у ретельній оцінці протягом усього процесу. Хоча, рада з екології є первинною організацією, яка керує аналізом, важливо надавати висновки аналізу командирів НАТО. Аналіз СЕМ з боку вищого керівництва може супроводжуватися оновленням СЕМ та, можливо, пов'язаних із цим цілей і завдань. Головною метою є досягнення постійного вдосконалення.

Висновки

Описаний у цій статті військовий стандарт значною мірою, схожий на ISO 14001 для цивільних організацій, але має дещо іншу структуру, трактування ряду визначень і на думку авторів, може бути трохи простіший для практичного втілення у військових структурах.

Список використаних джерел

1. Системи екологічного менеджменту у військовій діяльності НАТО (STANAG 2583 Ed:2/АЖЕПП-3 Ed. А Ver. 1, IDT): ДСТУ STANAG 2583:2019. – [Чинний від 2019–04–01]. – К.: ДП «УкрНДНЦ», 2019. – IV, 43 с.
2. Загальна доктрина НАТО з охорони довкілля під час військових заходів НАТО (STANAG 7141 Ed:7/АЖЕПП-4 Ed. В Ver. 1, IDT): ДСТУ STANAG 7141:2019. – [Чинний від 2019–04–01]. – К.: ДП «УкрНДНЦ», 2019. – IV, 48 с.
3. Настанови щодо впливу використання матеріалів оборонного призначення на довкілля (STANAG 4370 Ed:6/ АЕСТР-400 Ed. 3, IDT): ДСТУ-П STANAG 4370:2017. – [Чинний від 2018–02–01]. – К.: ДП «УкрНДНЦ», 2017. – IV, 53 с.
4. Вимоги НАТО по ліквідації відходів військової діяльності (STANAG 2510 Ed:3/АЖЕПП-5 Ed. А Ver. 1, IDT): ДСТУ STANAG 2510:2019. – [Чинний від 2019–04–01]. – К.: ДП «УкрНДНЦ», 2019. – IV, 55 с.
5. Ведення екологічного паспорту базових таборів під час операцій НАТО (STANAG 6500 Ed:2/АЖЕПП-6 Ed. В Ver. 1, IDT): ДСТУ STANAG 6500:2019. – [Чинний від 2019–04–01]. – К.: ДП «УкрНДНЦ», 2019. – IV, 47 с.
6. Крайці практики і стандарти охорони довкілля для раціонального використання у військових базових таборах під час операцій НАТО (STANAG 2582 Ed:2/АЖЕПП-2 Ed. А Ver. 2, IDT): ДСТУ STANAG 2582:2019. – [Чинний від 2019–04–01]. – К.: ДП «УкрНДНЦ», 2019. – IV, 45 с.
7. Крайці практики охорони довкілля для раціонального використання військових учбових полігонів (STANAG 2594 Ed:1/АЖЕПП-7 Ed. А Ver. 2, IDT): ДСТУ STANAG 2594:2019. – [Чинний від 2019–04–01]. – К.: ДП «УкрНДНЦ», 2019. – IV, 51 с.

СИСТЕМЫ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО МЕНЕДЖМЕНТА В ВОЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НАТО

Л. Горшков, О. Демиденко, Я. Конецкий

Военная экология – раздел экологии, изучающий влияние военного производства, строительства, а также испытаний и применения военной техники на окружающую среду. Эта наука охватывает все виды потенциально опасного прямого и косвенного экологического воздействия военной и военно-политической деятельности на человека и окружающую среду.

К настоящему времени в Украине заинтересованным сторонам практически неизвестны нормативные документы НАТО, особенно стандарты. В этой статье рассмотрен подход к построению и функционированию систем экологического менеджмента в военной деятельности НАТО согласно стандарту (ДСТУ STANAG 2583:2019). По требованиям этого стандарта должны быть построены системы экологического менеджмента в военных подразделениях Вооруженных сил Украины.

Ключевые слова: военная экология, системы экологического менеджмента, стандарты, Вооруженные силы Украины, НАТО.

ENVIRONMENTAL MANAGEMENT SYSTEM IN NATO MILITARY ACTIVITIES

L. Gorshkov, O. Demydenko, Y. Konetsky

Military ecology is a section of ecology that studies the impact of military production, construction, and the testing and use of military equipment on the environment. This science covers all types of potentially dangerous direct and indirect environmental impacts of military and military-political activities on humans and the environment. To date, virtually unknown NATO regulations, and in particular standards, are not fully known to interested parties in Ukraine. This article discusses the approach to the construction and operation of environmental management systems in NATO military activities in accordance with the standard (DSTU STANAG 2583:2019). According to the requirements of this standard, environmental management systems should be built in the military units of the Armed Forces of Ukraine.

Keywords: military ecology, environmental management systems, standards, Armed forces of Ukraine, NATO.